

06.01. ΓΑΜΟΣ – ΞΩΦΥΛΛΟ

Όταν «ο προξενητής» ολοκλήρωνε τις διαπραγματεύσεις για το «προξενιό» και ανακοίνωνε στους γονείς της νύφης την επιτυχή ολοκλήρωση της αποστολής του, οι γονείς της νύφης προσκαλούσαν τον εφημέριο της ενορίας τους και τους πλησιέστερους συγγενείς, για να ετοιμάσουν τα «σημάδια».

Αυτά είναι το δαχτυλίδι και το «εξώφυλλον».

Το «εξώφυλλον» είναι μια κόλλα χαρτιού, στην οποία ο ιερέας γράφει με συντομία την «προίκα» που θα δώσουν οι γονείς στην κόρη τους.

Το επίσημο «προικοσύμφωνο» με όλες τις λεπτομέρειες για τα προικιά, τα ακίνητα και τα μετρητά το έστελναν στα «επίσημα» ή τουλάχιστο μια εβδομάδα πριν να γίνει ο γάμος.

Ο Οικονόμου στα «Γαμήλια έθιμα εν Σιατίστη» αναφέρει το «εξώφυλλον» ως «ξεστοίχι».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γκανούλης Γεώργιος, "Οι αρραβώνες εν Σιατίστη",
2. Οικονόμου Κ. - Σιγάλας Α., "Γαμήλια έθιμα εν Σιατίστη",
3. Ρούζιος Ναούμ, "Τα προικοσύμφωνα κατά την Τουρκοκρατία».

(από το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ του βιβλίου του Φ. Ζυγούρη «Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής» σελ. 583)

Το 1967 ο Γ. Τσάρας δημοσίευσε στα ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ¹ ένα σύνολο εγγράφων από την εποχή της τουρκοκρατίας² προερχόμενο από το αρχείο Φ. Ζυγούρη.

Ανάμεσα σε αυτά ήταν και ένα προικοσύμφωνο με ημερομηνία 26/11/1832 και προικοδότη τον Αργύριο Παπαρίζο, μεγάλο δάσκαλο και Σχολάρχη της Ελληνικής Σχολής Σιατίστης στις αρχές του 19^{ου} αιώνα.

Το δημοσιευμένο από τον Γ. Τσάρα «προικοσύμφωνο» είναι αυτό που χαρακτηρίζεται ως επίσημο στο απόσπασμα του βιβλίου του Φ. Ζυγούρη που παραθέσαμε πιο πάνω.

Στη συνέχεια μπορείτε να δείτε το αντίστοιχο «πρόχειρο»³ προικοσύμφωνο που εντοπίσαμε σε αδημοσίευτα έγγραφα του Αρχείου Φ. Ζυγούρη.

¹ Σύγγραμμα Περιοδικόν της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, τόμος 7^{ος} .Εν Θεσσαλονίκη 1967

² http://media.ems.gr/ekdoseis/makedonika/makedonika_07/ekd_pemk_07_tsaras.pdf.

³ Ψηφιακό αντίγραφο του πρωτοτύπου και το μεταγραμμένο κείμενό του

Εἰς δόξαν Πατρός, υἱοῦ, καί ἁγίου πνεύματος τοῦ ἑνός τῆ φύσει
τρισυποστάτου θεοῦ, ἀμήν
1832: Νοεμβρίου 26: ἐν σιατίστη

Ἐπεὶ θεῖος νόμος ἀνέκαθεν δέδοται ἀνδράσι τὰς γυναῖκας
συζευγνυσθαι, τούτου χάριν καὶ γὰρ ὁ Ἀργύριος Παπαρίζου
παραδίδωμι εἰς γάμων κοινωνίαν τὴν φιλτάτην μου θυγατέρα
Μαλαματὴ τῶ ἐν νέοις τιμίῳ κυρίῳ Ζαχαρίᾳ Δούκα Γκούτια. Καί
προῖκα δίδωμι αὐτῇ μετὰ τό δασιλὲς ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐξ ὧν ὁ Κύριος,
ἐχαρίσατό μοι τὰ ὑποκάτωθεν σημειούμενα

ἐν πρώτοις φερετζέν ρούχινον μέ χάρτζια ἀσημένια
τζεπέν κατηφένιον μέ χάρτζια ἀσημένια καί προφύλια νούρκα
ἕτερον τζεπέν μπέτζικον μέ προφήλια
ἕτερον τζεπέν ρούχινον μέ χάρτζια ἀσημένια καί προφύλια
καναβοπατζιάν
ἕτερον τζεπέν ρούχινον καθημερινόν
ἀντερί χρυσόν στόφα μέ χάρτζια ἀσημένια
ἕτερον χρυσόν ὁμοίως
ἕτερον φουστάνι τζικμέ ὁμοίως
ἕτερον φουστάνι χακῆρι
ἕτερον ἀντερί σιάμη
ἕτερον ἀντερί πέλλον
δύο λιμπατέδες ἕνα ἀπλαζένιον κεντημένον μέ χρυσόν καί ἕτερον
ρούχινον
ὑποκάμισα εἴκοσι
συντρόφια εἴκοσι
βρακκοζώνες δεκαπέντε
μεσάλες δέκα
προσώπια δέκα
σεντούκια δύο τό ἐν φορτζέλι καί τό ἕτερον σαντέδικον
σκουλαρήκια μαλαγματένια μέ μαργαριτάρη ἕνα ζευγάρι
γκιουρτάνι μαργαριταρένιο
δακτυλίδια μαλαγματένια τρία
κλειδώματα ἀργυρᾶ χρυσωμένα καί ζώνην χρυσήν
φέσια δύο
τεπέν χρυσόν
φοτόσια δύο
πλάκαις ἀργυραῖς διά τὰ χέρια
δύο μεσάλες διά τὰ σεντούκια
ἐν χαβλί
στρώματα δύο
παπλώματα δύο

γιάμπολες δύο
κηλήμια δύο
προσκέφαλα ἕξη
τζιαρτζιάφια δύο
χαρανί ἕν, σινί ἕν, τεντζερέδια δύο μέ τά καπάκια, λεγέν καί γιμπρίκι
καί ἕν γκιοῦμι
δέκα πέντε κομμάτια ἀγγιά καλάϊ καί μπακίρι
διά ἀμπέλι γρόσια ἑκατόν καί μετρητά ἐπί χείρας, καί εἰς τό φωτόσι
γρόσια...

Αικατερίνη Ζωγράφου
Πικέρμι
30-9-2018

Copyright © 2018
Aik. Zwgrafou